

Saksframlegg

Sak 16/25: Kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 3/Oppland i 2026

Sekretariatets forslag til vedtak

Rovviltneemnda i region 3 vedtar en totalkvote på 8 gauper, hvorav en hunndyrkvote på 4 dyr over 1 år. Av kvoten kan det maksimalt felles 3 dyr, hvorav 1 hunndyr over 1 år, innenfor forvaltningsområdet for gaupe.

Kvoten gjelder for perioden fra 1. februar 2026 til 31. mars 2026, eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt.

Geografisk avgrensning for kvoten: Kvoten gjelder for rovviltregion 3/Oppland med kvotefordelingen som framgår over.

Vi stiller følgende vilkår:

- Familiegrupper av gaupe er unntatt fra jakt.
- Aktiv forfølging/driving av gaupe (herunder trening) for å drive rovviltet over fra område unntatt kvotejakt til område der det pågår kvotejakt er ikke tillatt.
- Jeger plikter å holde seg oppdatert om gjeldende kvote, og skal minimum sjekke informasjon om kvoten før jaktstart hver dag og 2 ganger i løpet av dagen. Statsforvalteren skal opprette en telefonsvarer som gir jegeren opplysning om hvor mange dyr som gjenstår på kvoten.
- Felling eller forsøk på felling av gaupe skal umiddelbart meldes til Statsforvalteren på telefon 970 29 840. Skytter har ansvaret for at meldingen kommer frem, også der dette videreformidles via andre (f.eks. fellingsleder). Utenom åpningstidene for Statsforvalterens vakttelefon, skal det sendes melding på SMS. Statsforvalteren gis myndighet til å fastsette en egen tidsfrist for når melding senest kan gis. Den som skadeskyter gaupe, skal uten opphold underrette Statsforvalteren på telefon 970 29 840 og nærmeste politimyndighet.
- Jegere plikter å registrere seg på Statsforvalterens SMS-varsling for lisens- og kvotejegere.

Vedtaket er fattet med hjemmel i viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16 og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Gjennom saksutredningen er nemnda forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om gaupas bestandsstatus- og utvikling. Nemnda viser til sekretariatets vurderinger om at det er et høstingsverdig overskudd av gaupe i regionen og at et slik uttak ikke vil medføre for stor belastning på gaupebestanden.

Det gjøres oppmerksom på at all irregulær avgang etter dette vedtaket er fattet, belastes kvoten.

Bakgrunn for saken

Av kommentarene til rovviltforskriften fremgår det at kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd.

Ved vedtak om kvotejakt skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i området og på skade som arten gjør.

Vedtaket skal blant annet baseres på den skadereduserende effekten av kvotejakt. Jakten bør derfor rettes mot områder hvor det har vært størst tap av sau og tamrein til gaupe, jf. også forvaltningsplanen. For å unngå for stor avskyting av hunndyr bør det som hovedregel settes egne hunndyrkvoter som sikrer en større kontroll med den reproduserende del av bestanden. Jakttidsrammen for gaupe er 1. februar – 31. mars.

Bestandssituasjonen for gaupe

Den siste offisielle bestandsrapporten for gaupe er NINA-rapport 2624 [«Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2025»](#). Hvert år gjøres en beregning av antall familiegrupper på bakgrunn av observasjoner av familiegrupper over hele landet. Rovviltneemnda og Statsforvalteren har i samarbeid med bl.a. NJFF Oppland igangsatt en supplerende registrering av gaupe i fylket. Dette ble første gang gjennomført i 2007 og har senere blitt videreført og forsterket.

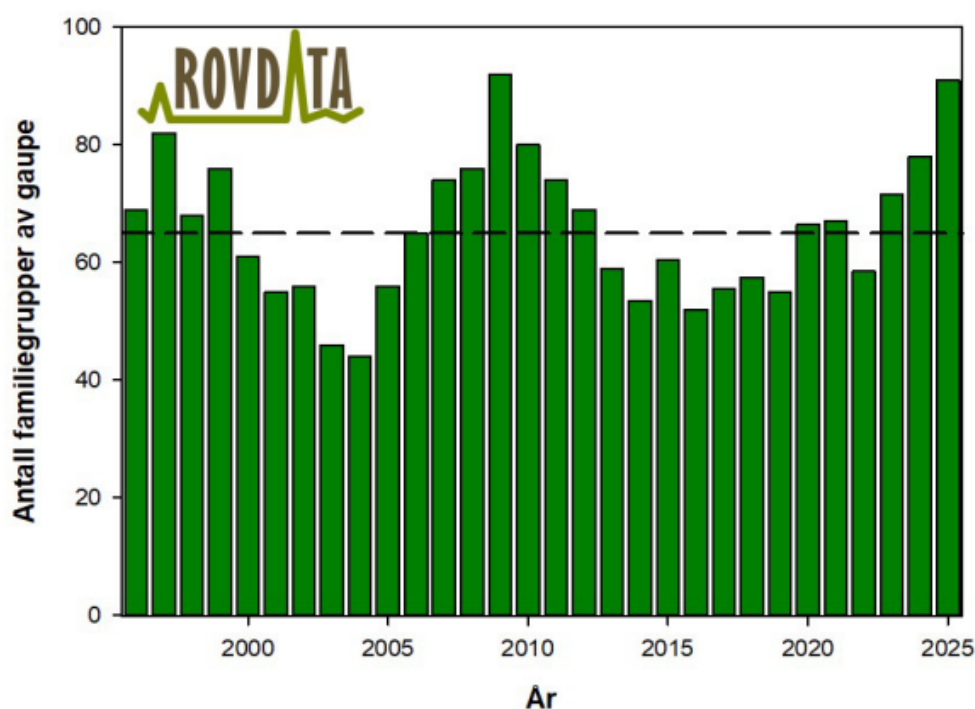
Det er også utviklet en prognosemodell for utviklingen av gaupebestanden i Norge. Mens beregningen av antallet familiegrupper tar utgangspunkt i forrige vinters familiegruppetellinger, gir prognosemodellen et estimat for antall familiegrupper før jakt i 2026. Grunnlaget for prognosen er registrerte familiegrupper og uttak av gaupe i 2025. Beregningen kan gjøres både på landsbasis og for den enkelte rovviltregion. Modellen gjør det også mulig å beregne hvordan ulike uttak av voksne hunndyr virker inn på antallet familiegrupper av gaupe to år frem i tid.

Registrering av familiegrupper

På landsbasis hadde gaupebestanden sin siste topp i 2009 med 92 ynglinger. Med unntak av årene 2020 og 2021, har bestanden vært under det nasjonale bestandsmålet i en lang periode fra 2013. I 2024 og 2025 har det igjen vært en økning til over bestandsmålet med hhv. 78 og 91 påviste familiegrupper i Norge.

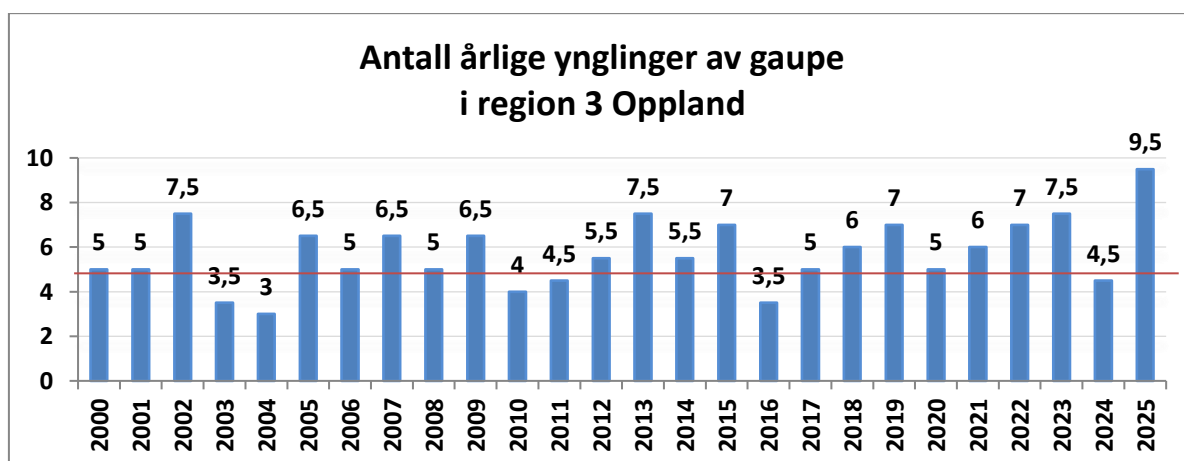

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3

Figur 1: Antall familiegrupper av gaupe på landsbasis før jakt i perioden 1996–2025. Den stiplede linjen angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Antall familiegrupper i 2014 og senere år er ikke direkte sammenlignbart med tidligere år, da overvåkingsmetodikken er endret i forbindelse med samordningen med Sverige. Figuren er hentet fra NINA-rapport 2624.

I region 3/ Oppland er det regionale bestandsmålet på 5 ynglinger. I perioden 2023-2025 ble det registrert henholdsvis 7,5, 4,5 og 9,5 familiegrupper i regionen (figur 2). Dette gir et gjennomsnitt på 6,3 ynglinger for denne 3-års perioden. Bestanden er over bestandsmålet i 2025, og bestandsmålet er også oppnådd regnet som et gjennomsnitt over de tre siste årene. Av de 9,5 påviste familiegruppene har 7 sentrumspunkt innenfor forvaltningsområdet for gaupe.

Figur 2: Registrerte familiegrupper av gaupe i region 3/ Oppland 2000-2025. Den røde streken markerer bestandsmålet.

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3

Prognose over antall familiegrupper i 2026

Sekretariatet har benyttet prognosemodellen på Rovdata sine nettsider for å estimere antallet familiegrupper i bestanden i 2026, samt hva effekten av ulike uttak vil være to å frem i tid.

I den siste bestandsrapporten for gaupe er det ved hjelp av prognosemodellen beregnet at bestanden i region 3 trolig vil være 8,9 familiegrupper i 2026 [75 % KI: 6,5 – 12,0]. Denne beregningen viser samtidig at det er 3 % sannsynlighet for at bestanden i region 3 vil ligge under bestandsmålet på 5 familiegrupper i 2026.

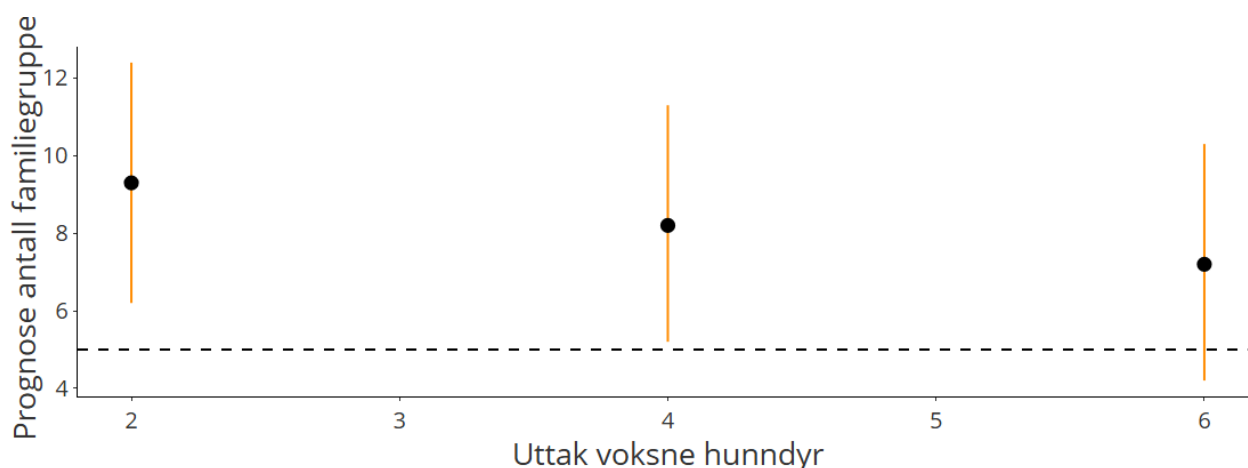

Figur 3: Registrerte familiegrupper av gaupe i Oppland og tilgrensende områder vinteren 2024/25.

Figur 4 viser en prognose (svarte punkt) for antallet familiegrupper før jakt i 2026 med ulikt uttak av voksne hunndyr vinteren 2025, og med et 75 % konfidensintervall som viser usikkerheten i beregningen (oransje kolonner).

Beregningen er gjort med prognosemodellen på Rovdata sine nettsider. Det er viktig å merke seg at beregningene er beheftet med betydelig usikkerhet.

Usikkerheten blir større når modellen benyttes på regionsnivå, hvor det er relativt få familiegrupper, enn på landsbasis. I fjor anslo modellen at bestanden vinteren 2025 ville ligge på rundt 5,5 familiegrupper med 38 % sannsynlighet for å havne under bestandsmålet på 5. Under vinterens registrering ble det påvist så mye som 9,5 familiegrupper av gaupe før jakt i region 3/ Oppland.

Figur 4: Prognose for antall familiegrupper av gaupe i region 3 før jakt i 2026, med uttak av 2, 4 og 6 voksne hunndyr gjennom kvotejakt vinteren 2025. Svarte punkter angir prognosen for antallet familiegrupper, oransje loddrett linje viser usikkerheten for prognosen med et 75 % konfidensintervall. Stiplet linje viser bestandsmålet for gaupe i region 3.

Nilsen m. fl. (NINA Rapport 2011) har kommet til at dersom man ønsker å holde en bestand stabil bør uttaket av voksne hunndyr ligge rundt 0,43 hunndyr per familiegruppe, og uttaket av dyr totalt bør ligge rundt 1,27 dyr per familiegruppe. Gitt et estimat på rundt 5 familiegrupper i 2025 i region 3, åpner denne beregningen for et visst uttak både totalt og av voksne hunndyr for å

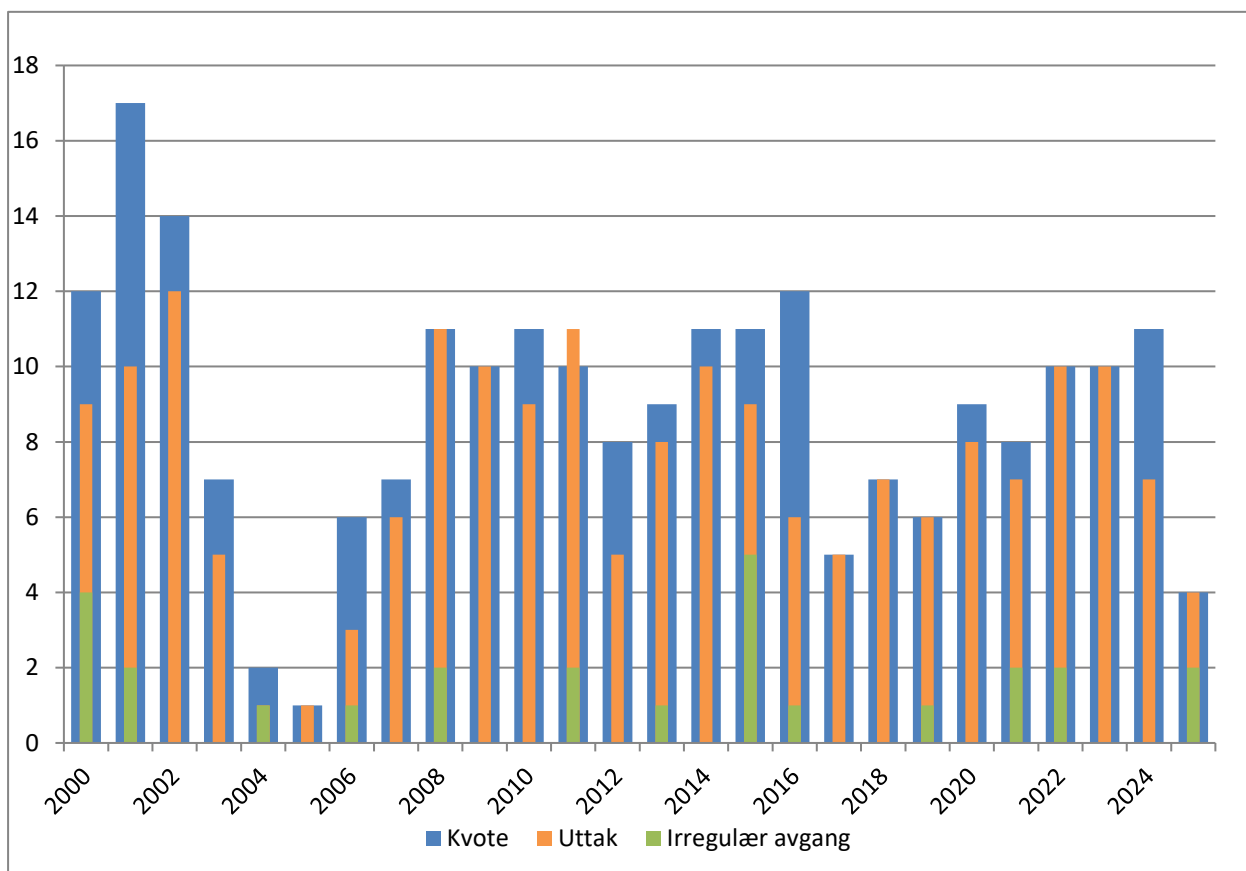

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3

holde bestanden stabil. Som nevnt over er det imidlertid en viss usikkerhet knyttet til bestandsestimatet. Resultatene fra beregninger med prognosemodellen som er vist i figur 4, viser også at det selv med et uttak på bare to hunndyr er en viss risiko for å havne under bestandsmålet i 2026.

Skadefelling, kvotejakt og annen avgang

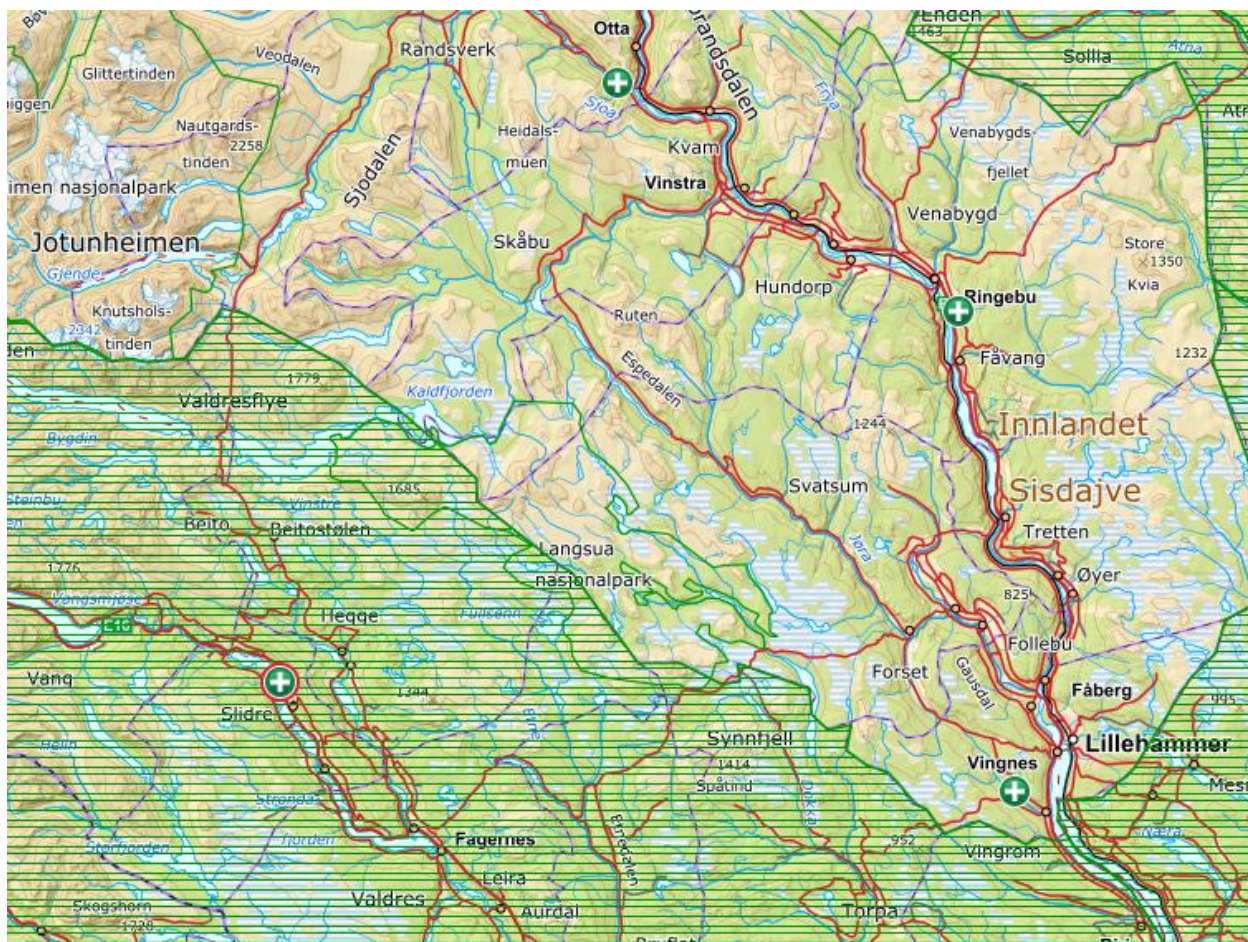
Etter vedtaksdato for kvotejakt på gaupe for 2025 ble det i alt felt 2 gauper under selve kvotejakta i 2025 (1 ung hunngaue og 1 voksen hunngaue), og 2 døde under annen irregulær avgang (figur 5). Av disse døde 2 unge hanngauper. Begge dyra som ble felt under kvotejakten 2025, ble felt utenfor forvaltningsområdet for gaupe. Det ble ikke felt gaupe ved skadefelling i løpet av årets beitesesong. Etter kvotejakten i 2025 er to gauper døde under annen kjent irregulær avgang i region 3.

Figur 5: Kvote, uttak og irregulær avgang av gaupe gjennom kvotejakt i Region 3/Oppland 2000-2025.

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 3

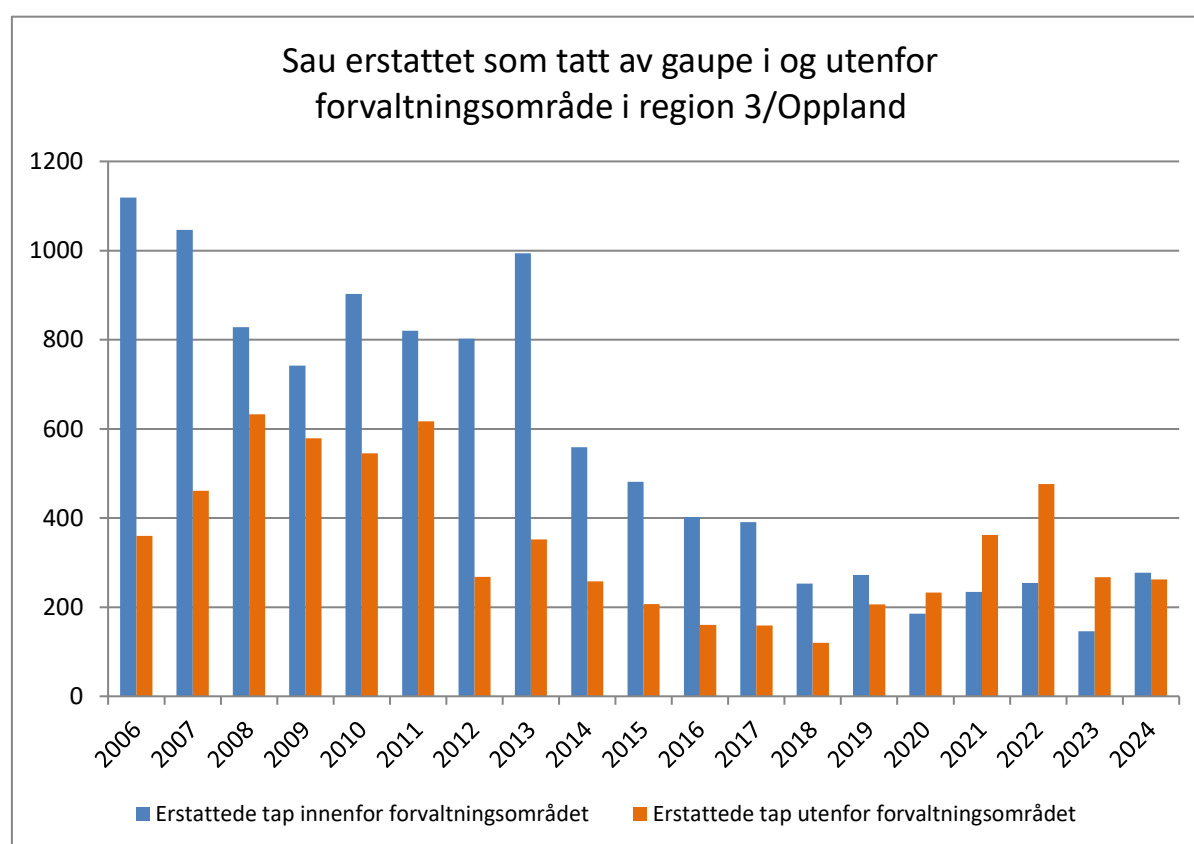
Figur 6: Felte gauper under kvotejakta i region 3 i 2025. Forvaltningsområdet for gaupe i grønn skravur.

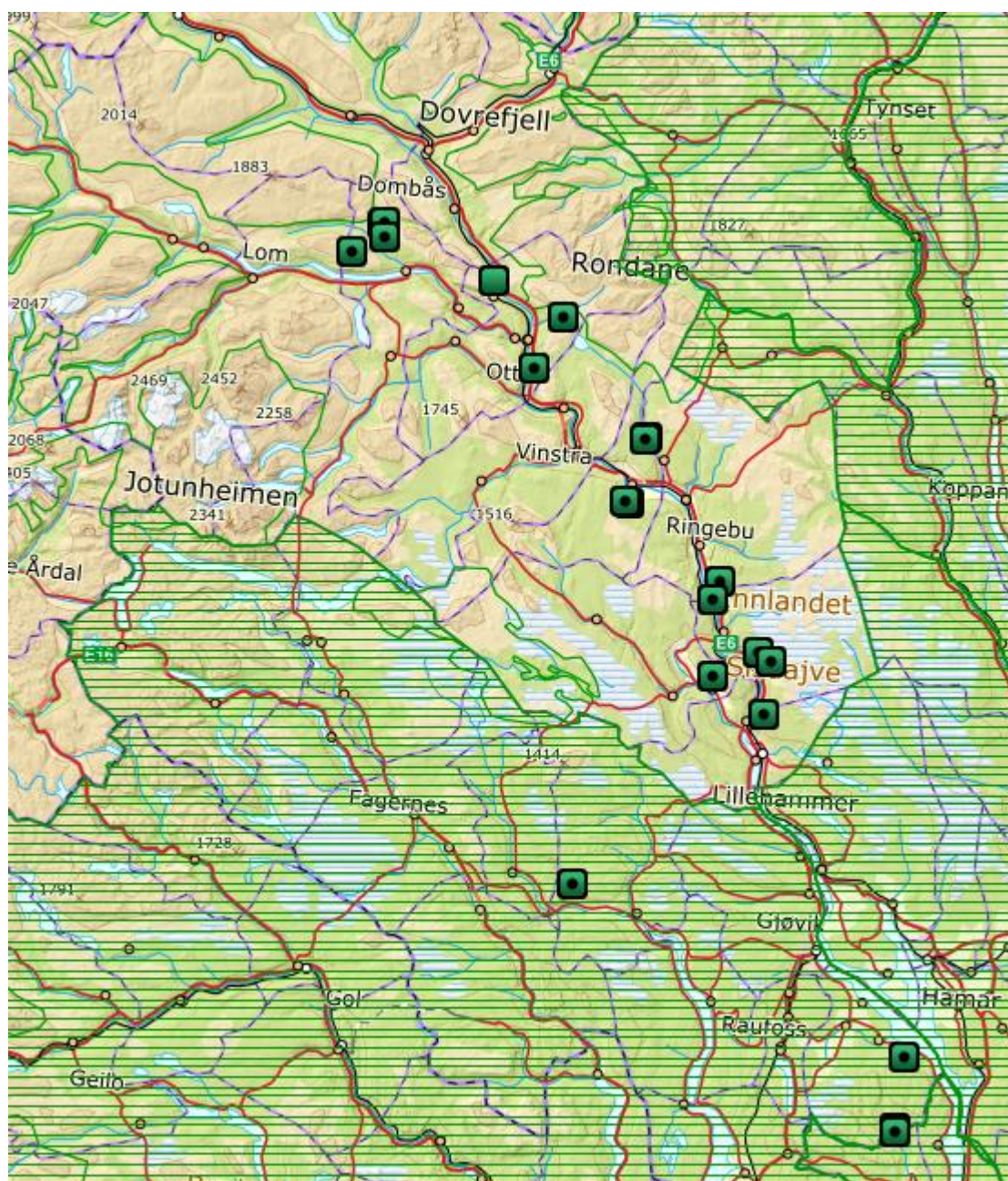
Taps- og skadesituasjonen for husdyr og tamrein på beite

I perioden 2005-2013 var antall sau erstattet som tatt av gaupe i region 3/Oppland relativt stabilt, med rundt 1400-1500 dyr erstattet årlig. Etter dette var det en nedgang i tapene, men igjen en økning i 2021 og 2022 med hhv. 596 og 730 sauer erstattet som tatt av gaupe (figur 7). Det var igjen en svak nedgang i 2023 til 413 dyr, mens 539 dyr ble erstattet i 2024. I løpet av beitesesongen 2025 er det så langt dokumentert 21 skader på sau forårsaket av gaupe i region 3 (figur 8), mot 19 påviste skader i 2023. Søknadsfristen for erstatning av sau tapt til rovvilt er 1. november, og det foreligger derfor ikke tall fra erstatningsoppgjøret i 2025.

Det er de senere år ikke dokumentert tap av tamrein til gaupe i region 3, men det erstattes jevnlig noe tap.

Figur 7: Antallet sau erstattet totalt og sau erstattet som tatt av gaupe i region 3/ Oppland i perioden 2010 – 2024.

Figur 8: Dokumenterte og antatte gaupeskader på sau og tamrein i region 3/ Oppland og tilgrensende områder i 2025. Forvaltningsområdet for gaupe i grønn skravur.

Sekretariatets vurderinger

Rovviltnemndas myndighet

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11, når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndas myndighet skal for gaupe baseres på gjennomsnittet for de tre siste års ynglinger.

Ifølge den siste offisielle bestandsrapporten for gaupe er gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 3/Oppland de tre siste årene (2023-2025) på 7,2. Bestanden ligger dermed over bestandsmålet på 5 ynglinger i regionen og nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal ligge til grunn for all utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet, jf. § 7, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også rovviltforskriften § 7 andre ledd og § 3 tredje ledd. Biologien og økologien til gaupe er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt.

Rapporten for 2025 viser at gaupebestanden i region 3/Oppland ligger på 9,5 familiegrupper, noe som er godt over det fastsatte bestandsmålet på fem. Ifølge naturmangfoldlovens § 9 innebærer "føre-var-prinsippet" at man skal unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet dersom det er usikkerhet om beslutningens konsekvenser for naturmiljøet. Sekretariatet vurderer at det finnes tilstrekkelig kunnskap til at rovviltnemnda kan fatte et vedtak. Selv om det alltid vil være en viss usikkerhet knyttet til effekten av et eventuelt uttak, tilsier den sterke bestanden at føre-var-prinsippet likevel bør tillegges mindre vekt i denne sammenheng.

Biologien og økologien til gaupe er godt undersøkt, og gjennom nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus- og utvikling for arten nøye. Ut ifra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for gaupe i region 3/ Oppland mener sekretariatet å ha tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for kvotejakt på gaupe, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragraf 11 anses ikke som relevante i denne sammenheng.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i region 3/ Oppland. Med differensiert forvaltning menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 3

Kvote og avgrensning av jaktområde

Kvote

Det fremgår av naturmangfoldloven § 16 at høsting (jakt) bare kan tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Gaupebestanden i region 3/ Oppland var over bestandsmålet i perioden 2021 til 2023, men med en nedgang til under bestandsmålet i 2024. For 2025 er igjen bestanden over bestandsmålet for regionen og gjennomsnittet for siste treårs-periode er på 7,2 ynglinger. Ved bruk av prognosemodellen er det estimert at antallet familiegrupper i region 3 vil være rundt bestandsmålet på 8,9 før kvotejakten i 2026. Det er liten sannsynlighet (3 %) for at bestanden vil ligge under det regionale bestandsmålet.

For vinteren 2025 ble det etter klagebehandling fastsatt en totalkvote på 4 dyr, hvorav 2 hunndyr over 1 år. Under selve kvotejakten ble det felt total 2 gauper, hvorav 1 voksne hunndyr. To hanningauper døde under annen irregulær avgang. I figur 4 vises prognoser for antallet familiegrupper i bestanden vinteren 2026 med ulikt uttak av voksne hunndyr vinteren 2025. Det er viktig å merke seg at det er betydelig usikkerhet knyttet til estimatene. Usikkerheten blir større når modellen benyttes på regionsnivå, hvor det er et lavt antall familiegrupper. Tilfeldigheter kan få stor betydning for bestandsutviklingen når man ser å så små populasjoner som innenfor rovviltregion 3. Beregningene viser at det selv med et relativt lavt uttak av voksne hunndyr er en viss risiko for at bestanden vil komme under bestandsmålet før jakt i 2026.

Basert på den nyeste kunnskapen om bestandsstatus, registrert avgang av gaupe i regionen og prognoser for videre utvikling, vurderer sekretariatet at bestanden i dag har et høstbart overskudd. Med tanke på den positive bestandsutviklingen og at region 3/Oppland ligger 4,5 familiegrupper over fastsatt bestandsmål, anser sekretariatet det som forsvarlig å gjennomføre et visst uttak. Etter sekretariatets vurdering er det forsvarlig å åpne for kvotejakt på inntil fire voksne hunndyr vinteren 2026.

Sekretariatet foreslår at den totale kvoten settes til åtte gauper, hvorav maksimalt fire hunndyr over 1 år. Med et slikt uttak kan det sannsynliggjøres at bestanden fortsatt vil ligge på eller over bestandsmålet i 2027. Risikoen for å falle under det regionale målet vurderes som relativt liten.

En rapport fra NINA ([Odden, J. et. al. 2014](#)) viser at hanningauper i Sør-Norge kan ha en høyere predasjonstakt på sau enn hunndyr. På bakgrunn av dette, samt at uttak av hunndyr og/eller unger har begrenset skadeforebyggende effekt sammenlignet med uttak av enkeltindivider (som oftest er hanningauper), tilrår sekretariatet at familiegrupper av gaupe unntas fra kvoteuttaket. En slik avgrensning vil samtidig redusere risikoen for at hunndyrkvoten fylles opp tidlig.

Avgrensning av jaktområde

Sekretariatet viser til at 6 av de 9,5 påviste familiegruppene av gaupe er registrert innenfor forvaltningsområdet. Dette innebærer at den fastsatte målsettingen for sonebasert forvaltning er oppnådd i 2025. Statsforvalteren tilrår at det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele rovviltregion 3/Oppland, men med et begrenset uttak innenfor forvaltningsområdet. Etter Statsforvalterens vurdering vil en kvote på inntil 3 gauper, hvorav maksimalt 1 hunndyr over 1 år innenfor forvaltningsområdet, være forenlig med ivaretagelsen av bestandsmålet i regionen.

Sekretariatet for rovviltneimnda i region 3

Sekretariatets konklusjon

Gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 3/ Oppland de tre siste årene er over bestandsmålet og rovviltneimnda har myndighet til å vedta kvote for kvotejakt på gaupe i 2025. Ut ifra bestandssituasjonen og prognoser for utvikling i bestanden, mener sekretariatet at det er et høstingsverdig overskudd av gaupe i regionen. Sekretariatet anbefaler at rovviltneimnda åpner for kvotejakt i hele rovviltregionen 3/Oppland, og fastsetter en totalkvote på 8 gauper, hvorav maksimalt 4 hunndyr over 1 år for kvotejakt vinteren 2026. Av disse kan 3 gauper, hvorav 1 voksen hunngaue felles innenfor forvaltningsområdet for gaupe.

Med hilsen

Victoria Kristiansen (e.f.)
avdelingsdirektør

Ivar Sommer Os
rådgiver

Sekretariatet for Rovviltneimnda i region 3, 01.10.2025